

Krystian Ulbin (ORCID: 0000-0003-2372-8208)
 Instytut Maxa Webera, Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
 Wrocław, Polska, e-mail: k.ulbin@imw.edu.pl

Analiza działalności gastronomicznej podmiotów gospodarczych jako podstawowego rodzaju przedsiębiorstw społecznych w województwie dolnośląskim

Analysis of the catering activity of economic entities as the basic type of social enterprises in the Lower Silesian Voivodship

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono skrót analizy działalności gastronomicznej podmiotów gospodarczych województwa dolnośląskiego. Pandemia COVID-19 miała katastrofalny wpływ na gastronomię w Polsce i na świecie. Gastronomia należy do najstarszych form działalności usługowej człowieka i jest jednym z podstawowych rodzajów działalności przedsiębiorstw społecznych. Dla lepszego rozumienia ekonomii społecznej województwa dolnośląskiego przeprowadzono analizę liczby placówek gastronomicznych, ich struktury i przychodów tej jednostki terytorialnej.

Słowa kluczowe: gastronomia, ekonomia społeczna, przedsiębiorstwo społeczne, województwo dolnośląskie, Polska.

ABSTRACT

The article presents a summary of the analysis of the catering activities of business entities in the Lower Silesian Voivodship. The COVID-19 pandemic had a catastrophic impact on gastronomy in Poland and around the world. Gastronomy is one of the oldest forms of human service activity and is one of the basic types of social enterprises. For a better understanding of the social economy of the Lower Silesian Voivodship, an analysis of the number of catering establishments, their structure and revenues of this territorial unit was carried out.

Keywords: gastronomy, social economy, social enterprise, Lower Silesian Voivodship, Poland.

WPROWADZENIE

Działalność przedsiębiorstwa społecznego ma dwojaki charakter. Z jednej strony kryterium sukcesu takiego przedsiębiorstwa jest zwrot społeczny, a nie zysk, jak w tradycyjnym przedsiębiorstwie. Z drugiej strony nie może ono istnieć poza rynkiem i musi prowadzić działalność gospodarczą, ale w tym wypadku wyniki finansowe nie są celem samym w sobie, lecz środkiem do dalszego postępu w osiąganiu społecznych celów działalności.

Usługi kierowane na otwarty rynek dotyczą przedsiębiorstw (w tym szczególnie spółdzielni socjalnych i niektó-

rych organizacji pozarządowych), które – dostarczając takie usługi – dają jednocześnie pracę specyficznym grupom osób, którym trudno znaleźć pracę. Wśród tego rodzaju usług w szczególności wymienić trzeba usługi budowlano-remontowe, turystyczne, hotelarskie, usługi w dziedzinie sprzątania czy ochrony mienia, usługi gastronomiczne (np. catering), a także usługi w dziedzinie informatycznej i różnych form telepracy (Kuczyńska, 2013).

Gastronomia jest jedną z najstarszych form działalności usługowej człowieka. I jest jednym z podstawowych

rodzajów działalności przedsiębiorstw społecznych. Dla lepszego rozumienia strefy społecznej województwa dolnośląskiego przeprowadzono analizę gastronomii tej jednostki terytorialnej.

1. ANALIZA GASTRONOMII W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM

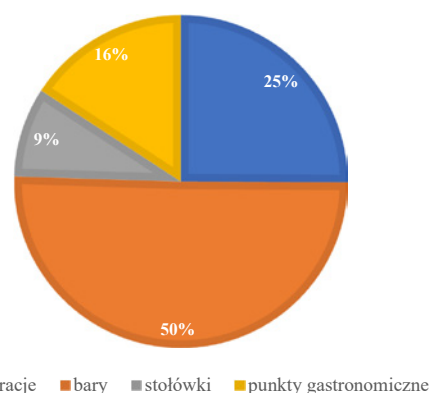
W ostatnich latach w województwie dolnośląskim, na skutek zmian społecznych i gospodarczych, obserwuje się intensywny rozwój rynku usług gastronomicznych, o czym świadczą dane zaprezentowane na rysunku 1. Tempo zmiany ogólnej liczby placówek gastronomicznych w województwie dolnośląskim i w całej Polsce przedstawiono w tabeli 1. W opracowaniu wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) dotyczące placówek zatrudniających powyżej dziewięciu pracowników.

Jak widzimy, zmiana liczby placówek w województwie dolnośląskim miała dodatnią dynamikę do 2019 roku. W 2020 roku zaczęła się pandemia COVID-19 mająca katastrofalny wpływ na gastronomię w Polsce i na świecie. Od 2021 roku obserwuje się już wzrost, ale jego poziom jest mniejszy niż był w 2019 roku.

Na rysunku 2 przedstawiono strukturę placówek gastronomicznych w województwie dolnośląskim w 2021 roku. Z analizy danych GUS wynika, że najwięcej funkcjonowało barów (50,42%) i restauracji (25,08%). Najmniej natomiast było punktów gastronomicznych (15,8%) oraz stołówek (8,7%). Warto zauważyć, że od roku 2015 do 2019 włącznie liczba każdego rodzaju placówek sukcesywnie rosła.

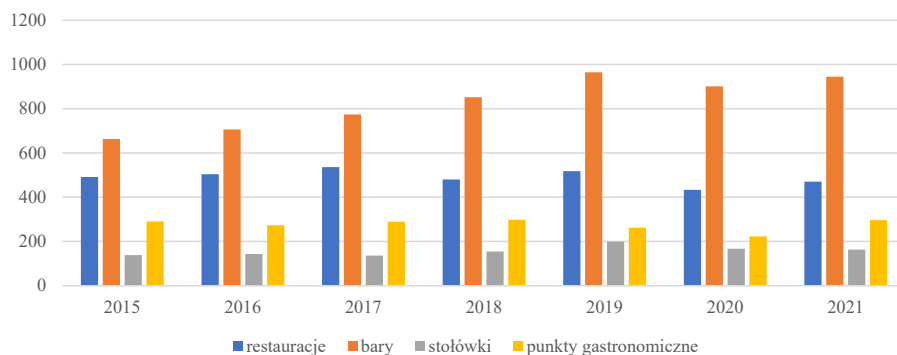
Przeanalizujmy przychody z działalności placówek gastronomicznych w Polsce oraz w województwie dolnośląskim w latach 2015–2021 (tabela 2).

Jak widzimy, tempa zmian przychodów placówek gastronomicznych były większe niż tempa zmian ich liczby, co było dobrą tendencją. Ale pandemia COVID-19 miała jeszcze gorsze skutki dla przychodów placówek gastronomicznych niż dla ich liczby. W Polsce przychody w 2020 roku stanowiły 66% poziomu 2019 roku, a w województwie dolnośląskim 72,87%. W 2021 roku z kolei podmioty gastronomiczne miały znaczny przyrost swoich przychodów w porównaniu z rokiem 2020 (większy niż 130% poziomu 2020 roku). W 2021 roku

Rysunek 2. Struktura placówek gastronomicznych w województwie dolnośląskim w 2021

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS (2022).

Rysunek 1. Liczba placówek gastronomicznych w województwie dolnośląskim w latach 2015–2021

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS (2022).

Tabela 1. Tempo zmiany liczby placówek gastronomicznych w województwie dolnośląskim i w Polsce w latach 2015–2021

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba placówek, Polska	18 611	19 623	19 125	17 700	20 260	17 778	18 789
Liczba placówek, woj. dolnośląskie	1582	1626	1735	1784	1944	1724	1874
Tempo zmiany liczby placówek, Polska (%)	–	105,44	97,46	92,55	114,46	87,75	105,69
Tempo zmiany liczby placówek, woj. dolnośląskie (%)	–	102,78	106,70	102,82	108,97	88,68	108,70

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS (2022).

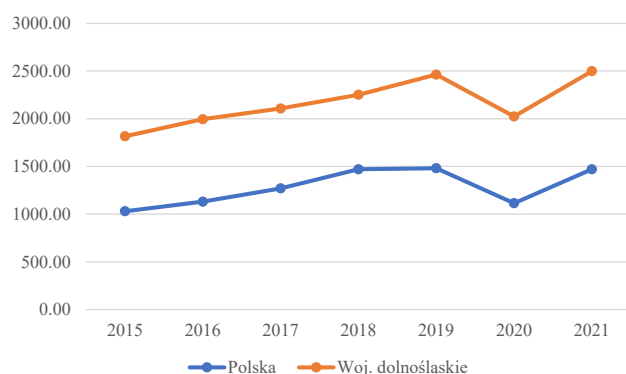
Tabela 2. Przychody z działalności placówek gastronomicznych w Polsce oraz w województwie dolnośląskim w latach 2015–2021 (tys. zł)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	19 177 590,9	22 187 755,4	24 285 734,7	26 026 718,1	30 017 103,4	19 809 451,9	27 620 208,1
Woj. dolnośląskie	2 873 046,5	3 243 409,0	3 655 906,7	4 016 018,7	4 787 962,5	3 488 874,4	4 683 627,5
Tempo zmian, Polska (%)	–	115,70	109,46	107,17	115,33	65,99	139,43
Tempo zmian, woj. dolnośląskie (%)	–	112,89	112,72	109,85	119,22	72,87	134,24

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS (2022).

w województwie dolnośląskim przychody prawie osiągnęły poziom 2019 roku i stanowiły 98% przychodów tego roku., w Polsce ten poziom był znacznie niższy – wyniósł 92%.

Dla podsumowania tych danych obliczono średni przychód na placówkę w analizowanych obszarach (rysunek 3).

Rysunek 3. Przychody z działalności na placówkę gastronomiczną w Polsce oraz w województwie dolnośląskim w latach 2015–2021 (tys. zł)

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS (2022).

Możemy zobaczyć, że placówki gastronomiczne na Dolnym Śląsku były skuteczniejsze niż średnio w Polsce. W 2019 roku na placówkę przypadało tam około 2,5 mln zł, podczas gdy średni poziom przychodów w Polsce był na poziomie około 1,5 mln zł rocznie. Niestety, w 2020 roku w województwie średnie przychody spadły do poziomu 2016 roku. Ale w 2021 roku wzrosły i nawet przekroczyły poziom 2019 roku (2,5 mln vs 2,46 mln zł).

Ponadto badania D. Żukowskiej (2022) pokazały, że w 2021 roku 58% Polaków w wieku powyżej 15 lat odwiedzi-

ło lokale gastronomiczne. W 2019 roku było to 59%, a w 2017 roku – 49%. Te dane potwierdzają poprzednią analizę statystyczną, że po pandemii COVID-19 dziedzina gastronomii ma szansę na renowację i osiągnięcie poziomu czasów do 2020 roku.

PODSUMOWANIE

Badania pokazały, że jednym z powodów korzystania z zakładów gastronomicznych jest spotkanie z ludźmi. Wskazało tak 53% odwiedzających lokale gastronomiczne (Żukowska, 2022). Można wywnioskować, że w obecnych czasach placówki te służą nie tylko do zaspokojenia potrzeb fizycznych, lecz spełniają także potrzeby społeczne.

Powyższa analiza danych statystycznych przedstawia działalność gastronomiczną podmiotów gospodarczych w województwie dolnośląskim na tle ogólnopolskim w latach 2019–2021. Pandemia COVID-19 miała katastrofalny wpływ na tego typu działalność. Z prowadzonych przez autora badań wynika jednak, że jest widoczna perspektywa odnowienia skuteczności działalności gastronomicznej w najbliższych czasach.

LITERATURA

- Główny Urząd Statystyczny (2022). *Bank Danych Lokalnych*. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>
- Kuczyńska, M. N. (2013). Przedsiębiorstwo społeczne i zakres jego działalności. W: A. Ejsmont i J. Ruszewski (red.), *Ekonomia społeczna dla rozwoju społeczności lokalnych* (s. 79–91). Suwałki: Pryzmat.
- Żukowska, D. (2022). Kolejny rok pandemii przyniósł kolejne trudności. W: *Rynek gastronomiczny w Polsce. Raport 2022* (s. 10–12). *Rynek Gastronomiczny*. Wydanie specjalne/ <https://issuu.com/brog-marketing/docs/rynek-gastronomiczny-w-polsce-raport-2022>.